

Bijlage: Annotatie bestuurlijk gesprek ministerie Justitie en Veiligheid

1. Doel van het gesprek

In dit gesprek wil het ministerie de redenen weten waarom Oldebroek niet voldoet aan de wettelijke taak en wil het afspraken maken over de acties en de daarbij benodigde termijnen om alsnog aan de wettelijke taak te voldoen.

Oldebroek wil in het gesprek duidelijk maken dat de gemeente haar wettelijke verantwoordelijkheid erkent, aantoonbaar inspanningen heeft verricht en zich verhoudt tot de Spreidingswet. Tegelijkertijd wil het college op basis van het Bestuursakkoord ruimte creëren voor een nieuw, zorgvuldig en kansrijk proces.

2. Kernboodschap

Oldebroek neemt haar wettelijke verantwoordelijkheid en verhoudt zich tot de Spreidingswet. De gemeente heeft de afgelopen periode aantoonbaar en intensief gewerkt aan het realiseren van de opvangopgave. Dit heeft echter nog niet geleid tot een haalbare opvanglocatie.

Het eerdere proces om te komen tot asielopvang is inmiddels afgerond en gestopt. Het college wil daarom, op basis van het bestuursakkoord, een nieuw proces starten. Daarbij staan bottom-up benadering, inwonersparticipatie, draagvlak, draagkracht, zorgvuldigheid en randvoorwaarden centraal.

Het doel is nadrukkelijk niet om de opvangopgave ter discussie te stellen, maar om te komen tot een haalbare én maatschappelijk gedragen oplossing.

3. Gesprekslijn

Stap 1: Erkenning wettelijke verantwoordelijkheid

“Wij erkennen dat Oldebroek een wettelijke opvangopgave heeft en willen kijken of we uitvoering kunnen geven aan de Spreidingswet..”

Stap 2: Oldebroek heeft niet stilgezeten

“Tegelijkertijd vinden wij het belangrijk om te benadrukken dat Oldebroek de afgelopen periode niet heeft stilgezeten.”

Kort de belangrijkste inspanningen benoemen:

- Traject Bovendwarsweg Oldebroek in 2023-2024 met het COA en Provincie Gelderland, dit is vastgelopen op stikstof.
- de gemeenteraad heeft in januari 2025 ingestemd met een proces om tot opvang te komen;
- er zijn 137 mogelijke locaties aangedragen en beoordeeld aan de hand van een beoordelingsmatrix;
- de meest kansrijke locaties zijn aan het COA voorgelegd;
- het COA heeft deze locaties geschouwd en op haalbaarheid onderzocht;
- de onderzochte locaties zijn uiteindelijk niet haalbaar gebleken, met name door financiële en/of planologische belemmeringen.

Ervaring met traject Bovendwarsweg in 2023-2024

De gemeente heeft ervaring opgedaan met het eerder door het COA onderzochte opvangtraject aan de Bovendwarsweg. Het COA heeft destijds circa veertien maanden onderzoek verricht naar de mogelijkheden voor asielopvang op deze locatie. Uiteindelijk bleek de locatie niet haalbaar, terwijl de gemeente de belangrijkste beperkingen al in een vroeg stadium had benoemd. Dit langdurige traject heeft geleid tot onrust bij omwonenden, de samenleving en lokale politiek zonder dat dit heeft geresulteerd in een realiseerbare opvanglocatie. De gemeente heeft hiervan geleerd en hecht er daarom aan om toekomstige trajecten zorgvuldig voor te bereiden en potentiële locaties vooraf

grondig op haalbaarheid te laten toetsen, zodat verwachtingen realistisch blijven en onnodige onrust zoveel mogelijk wordt voorkomen.

Lokale situatie van Oldebroek

De gemeente wordt omgeven door Natura 2000-gebieden, kent de aanwezigheid van een groot defensie terrein, heeft te maken met stikstofbeperkingen, bescherming van flora en fauna, geluidzones en in toenemende mate ook met netcongestie.

Daarnaast is Oldebroek een plattelandsgemeente zonder hotels en leegstaande zorgcomplexen of grote kantoorpanden die eenvoudig kunnen worden getransformeerd tot opvanglocatie(s).

Tijdens een werkbezoek heeft Oldebroek het ministerie hierin meegenomen.

Stap 3: Reactie op trede 3 en taakverwaarlozing

In de brief van 20 juli geeft het ministerie aan Oldebroek van trede 2 naar trede 3 van de interventieladder te brengen en wordt gesproken over “taakverwaarlozing”.

Het college is hierover verbaasd en vindt dat het tekort doet aan de inspanningen die geleverd zijn op dit dossier.

“Wij herkennen ons niet in het beeld dat Oldebroek haar taak heeft verwaarloosd. Er is juist aantoonbaar veel inzet gepleegd en kosten gemaakt om tot uitvoering van de opvangopgave te komen. Dat dit nog niet heeft geleid tot een realiseerbare locatie, betekent naar onze mening niet dat sprake is van taakverwaarlozing.”

Het college vraagt het ministerie nadrukkelijk om de aantoonbare inspanningen, de lokale omstandigheden en de uitkomsten van het doorlopen proces mee te wegen.

Ook wil het college voorkomen dat verdere opschaling binnen het interbestuurlijk toezicht en de daarmee verdergaande drang en dwang het zorgvuldig opgebouwde proces onder druk zetten en destructief acht.

Stap 4: Waarom een nieuw proces?

“Het eerdere proces is doorlopen en heeft binnen de vastgestelde kaders niet geleid tot een haalbare opvanglocatie. Het nieuwe college wil daarom niet simpelweg hetzelfde proces voortzetten, maar op basis van het nieuwe bestuursakkoord een nieuw proces starten.”

Tegelijk is er het besef dat een andere aanpak niet direct zal leiden tot andere resultaten.

Stap 5: Wat betekent dit concreet?

Het nieuwe college wil samen met de gemeenteraad en inwoners bepalen hoe dit nieuwe proces wordt ingericht en welke vervolgstappen nodig zijn. In Q 1 2027 zal het college een plan voorleggen aan de gemeenteraad.

Stap 6: Wat vraagt Oldebroek van het ministerie?

- de aantoonbare inspanningen van de gemeente mee te wegen;
- de kwalificatie *taakverwaarlozing* in dat licht te herzien;
- Oldebroek niet aan het onmogelijke te houden. Het is maar zeer de vraag of een nieuw plan tot een ander resultaat leidt.
- ruimte te bieden voor het nieuwe proces en suggesties vanuit het ministerie;
- hierover afspraken te maken;
- Geen verdere drang en dwang uit te oefenen daar dit niet helpt bij het draagvlak in de samenleving.
- De asielinstroom te beperken.
- De Spreidingswet in te trekken.

